

باز هم در مورد فلور فلور رنگی ایران، یادگار استاد احمد قهرمان

علی اصغر معصومی*

تدوین فلور رنگی ایران پس از چاپ چندین جلد فلور ایران (احمد پارسا) که به صورت سلسله انتشارات زیبا و نفیس به وسیله زنده یاد استاد احمد قهرمان طراحی و از سال ۱۳۵۷ به صورت پیاپی منتشر شده، کمک فراوانی به شناخت گونه‌های گیاهی ایران کرده است. دکتر قهرمان به ویژه با چیره دستی که در هنر عکاسی داشت، با یک دوربین زایس این آثار نفیس را تهیه و تنظیم کرده و تا ۲۶ جلد آن را چاپ کرد. پیش‌بینی تصاویر و شرح گونه‌های گیاهی ایران در ۶۴ جلد در نظر گرفته شده بود.

علاوه بر فعالیت‌های میدانی برای عکس‌برداری، کار ژلاتین‌برداری تصویر اجزاء گیاه از روی عکس‌های چاپ شده نیز بسیار سخت و غیرممکن بود که وی با تحمل رنج و سختی‌های فراوان به انجام آن اهتمام ورزید. فلور رنگی ایران در قطع رحلی با کاغذ مقوایی گلاسه در دو رو به چاپ رسیده است. صفحه رو شامل تصاویر گیاه کامل در محیط، تصاویر اجزای ریز تشخیص گیاه‌شناسی به همراه علامت مقیاس بوده و در پشت صفحه شرح گیاه‌شناسی به زبان فارسی و فرانسه درج شده است. در مجلدات بالاتر شرح انگلیسی نیز به آن اضافه شده است. اطلاعات رده‌بندی کامل طبق چارچوبی که زنده یاد طراحی کرده بود، آمده، اما از جلد ۲۷ به بعد با توجه به تغییرات پیش آمده در نظام رده‌بندی از نام‌های جدید استفاده شده است. این فلور صحافی نشده و به صورت برگ‌های جدا است تا بتوان پس از پایان همه را بر حسب تیره، جنس و گونه‌های مربوطه تنظیم و صحافی کرد.

با همت والای زنده یاد دکتر قهرمان، مقرر شده بود سالانه حداقل یک جلد از این مجموعه ارزشمند تنظیم و برای چاپ آماده شود. جلد اول این فلور زیبا توسط انجمن ملی حفاظت منابع طبیعی و محیط انسانی با همکاری دانشگاه تهران در سال ۱۳۵۷ به چاپ رسید. جلد دوم نیز توسط سازمان حفاظت محیط زیست با همکاری مرکز نشر دانشگاهی در سال ۱۳۵۸ منتشر شد. از جلد سوم، پس از تبادل نظر با مساعدت مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور به چاپ خود ادامه داد. جلد سوم توسط مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور با همکاری سازمان حفاظت محیط زیست پس از یک وقفه چهار ساله در سال ۱۳۶۱ چاپ شد. جلد چهارم نیز به صورت انحصاری توسط مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور در سال ۱۳۶۲ به زیور چاپ آراسته شد. جلد پنجم در سال ۱۳۶۳، جلد

* استاد پژوهش، مؤسسه تحقیقات جنگلها و مراتع کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، تهران، ایران
پست الکترونیک: maassoumi@rifr-ac.ir

